

Frieri och bröllop.

Bekantskapen mellan ungdommar av skilda  
kön, stiftades fordom vid kyrka, marknader,  
och lekstugor. När ungdomarna, flickor och  
pojkar, var tillsammans i lekstugorna, ansågs det  
amoraliskt. Ofta höll föräldrarna strängt på  
att barnen höll sig inne, och hemma om  
kvällar och nätter. För mig har berättats, om  
en Stina Aronsson i Kalsviks Toragård, hon  
var född på 1840 talet, och hon dog 1925.  
När Stina var 20 år hade hon gått ut utan  
lov, och se på ett bröllop en kväll, i straff  
därför blev hennes klädning, och skor det äret  
indragna. Det var nämligen så att hon varje  
år fick en klädning, och ett par skor, men  
för att hon gick ut utan lov blev hon  
utan klädning och skor det äret.

De ekonomiska omständigheterna spelade stor

Luf. 71.

roll, för omkring en 80 år sedan, för då talades  
det om hur mycket han, eller hon hade, med  
sig till boet. Det var ju till ex. ml, knappast  
att en fjärdedels bonde ville gifta bort sin  
son, eller dotter, till en åttandedels bondes son,  
eller dotter. Pällan sökte man sig hustru  
utan sockengränsen, var det berodde på vet  
jag ej, men så var det, och här i byn för bara  
en 40 år sedan, var hela byn besläktad, det  
var ej en gård utan de var släkt med varand-  
ra hela byalaget, när sedan någon utan-  
socknes kom och köpte någon gård var han  
mindre hällen och kallades utböling.

Ofta var det så att föräldrarna bestämde  
om sina barns gifteremål, ett par bänder  
kunde således komma överens om att deras  
son och dotter skulle gifta sig, och de unga  
vågade ej göra sina föräldrar emot utan

gifte sig antingen de hade något tycke  
för varandra eller ej.

Det kunde också hända att de unga var  
helt obekanta för varandra före frieriet, vilket  
då förmedlades genom så kallad böneman, och  
bönemannens lön därför om gifteremålet kom till  
stånd var en skjorta den s. k. bönemannsskjer-  
tan. I vår grannsocken Ushult förekom det  
för länge sedan att fodern bjöd ut sin  
dotter vid kyrkan, det tillgick så, att fodern  
tog ut slidkniven ur skidan och gick storgång-  
en i kyrkan, utåt kolsidan, och höll fram  
den tomma skidan och sade "min dotter vill  
mannas", och dottern vilken gick efter sade, "fars  
ord sannas", den yngling som då önskade få  
flickan tog sin kniv och körde i den tom-  
ma skidan, men försökte någon yngling som  
fodern ej ville hava till mig, drog han

[b5!]

undan slidan, och sade "nej du sticker inte dit.  
För så där en 60 år sedan var det en bonde  
här Dan Karlson, han körde en söndag till  
en bonde i Björsagård, vilken hade en dotter  
Anna, Karlson frågade Björsagårds bonden, "hur  
mycket ger du däkena, för min son Gustav har  
ej tänkt annat än ta na. Men det blev ej  
något gifteremål dem emellan, så de kom väl  
ej överens. Ja så utfördes ofta frierien.

Fästmansgåvorna till fästmän var ofta en  
s. k. "svampdosa", de som var förmögna var den  
av silver, annars av mässing, på senare tid  
var gåvan en klocka.

Döttrorna i bondgårdarna hade också sina  
klädkistor vari de förvarade det linne de  
vävde. Kistan var också något som visades  
för friaren. Hemgiften bestod också av djur,  
såsom kor, och får. Fästfolket gick fordom

omkring och tog upp giftekorn, det skulle  
vara till att så upp deras gård med.

Till bröllop slaktades, och baktes det långt  
i förväg. Till bröllop bjöds kalasroten och  
all släkten, på både fästmans, och fästmans sida,  
präst och klockare bjöds alltid, ja det kan  
man se därav, att här i Kalavik var en  
präst i midia av 1800-talet, och hanom behöv-  
de vändfolk aldrig bjuda till något bröllop  
eller begravning, för han kom ändå, och när  
han kom brukade han säga, "det var väl me-  
ningen, det var väl meningen". Förning medtogs  
alltid den bestod av sötost, pannkak, och beara-  
mellan. Dagen före brölloppet gjordes ärebågar  
av traktens ungdom, och på dem bjöds det mat  
och dryck.

För en 60 år sedan var här ett bröllop, där  
det restes 6 styck ärebågar, en vid bröllopsgården

4 styck utåt vägen till kyrkan där vigseln  
förrättades, dom restes över vägen så att brud-  
följet fick färdas genom dem, en ärebåge  
restes vid kyrkan. Vid detta bröllop parades  
ungdommen så att det blev en pojke och en  
flicka, och de valdes så, att på bröllopsgården  
hade virats små kransar lika många som det  
var ungdom, i kransorna var fästade kulörta  
band två, och två kransar med samma färg på  
banden, när de så skulle till kyrkan, tog flickor  
och pojkar var sin krans, den pojke och flicka som  
då fick samma färg på sina band skulle bli  
ett par, så gingo de till kyrkan par om par.  
Vid brölloppen var det dans och nästan alla  
skulle hava en dans med bruden. Galaret vara-  
de flera dagar, och när det var slut flyttade  
bruden till sitt blivande hem.